

מדינת ישראל

בתי הדין למשמעת – משרד הבריאות בירושלים

תיק 3/7/22

10 באוקטובר, 2023

בפני חברי הועדה:

ד"ר לנה נטפוב - יו"ר, נציגת המנהל הכללי

ד"ר סמיון בביץ' - נציג הסתדרות רופאי השיניים

עו"ד עירית אלטשולר - נציגת היועצת המשפטית לממשלה

הקובל: המשנה למנהל הכללי משרד הבריאות באמצעות עו"ד תומר דגני חנית

מהתביעה המשמעתית, משרד הבריאות

נ ג ד

הנקבל: ד"ר מחמוד יונס מ.ר. 10556 על ידי עו"ד ד"ר דוראר ספורי

דין וחשבון לעניין אמצעי המשמעת

1. בדין וחשבון מיום 2.7.2023 בעניין האחריות מצאנו, כי הנקבל, ד"ר מחמוד יונס, עבר עבירות משמעת כאמור בסעיף 45(1) לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), התשל"ט-1979 (להלן – הפקודה) בכך שהתנהג התנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים, וכאמור בסעיף 45 (7) לפקודה בכך שהפר הוראות סעיפים 17 ו-18 לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק זכויות החולה) בדבר שמירה על רשימות רפואיות של מטופליו והמנעותו ממסירת רשומה רפואית למטופלת שבקשה זאת, והמלצנו בפני כב' השר לקבוע כי עבר עבירות משמעת כאמור.

2. ובקליפת אגוז קבענו כי :

בנוגע לעבירות של התנהגות שאינה הולמת מורשה לרפוי שיניים - התעלמות של ד"ר יונס מפניות חוזרות ונשנות של רופאי משרד הבריאות שטיפלו בבירור התלונות בין חודש ינואר 2017 לחודש ינואר 2019 בגין שמונה תלונות שהוגשו נגד הנקבל על ידי שמונה ממטופליו, אשר בין השנים 2016-2018 הלינו על אבחונים וטיפולים לקויים בשיניהם ונזקים שנגרמו להם על ידי הנקבל עקב כך, דחיות של טיפולים והתחמקויות מתורים שנקבעו, ואי החזרת תשלומים ששולמו מראש עבור טיפולים שלא הושלמו, וכן אי העברת רשומות רפואיות שנתבקשו. כל התלונות נשלחו בדואר לכתובת המרפאה של הנקבל, חמישה מכתבים ופניות נשלחו גם באמצעות המייל לכתובת שמסר הנקבל לרופאים שטיפלו בנושא התלונות, מכתב אחד נשלח גם באמצעות אישור מסירה (שחזר), מכתב אחד נמסר אישית על ידי אחת הרופאות של משרד הבריאות במסגרת ביקור במרפאה שבו פגשה את הנקבל, ובוצעו שתי שיחות טלפוניות של האחראיות לבירור התלונות עם הנקבל, בהן סוכם על משלוח חוזר של התלונות למייל שלו אחרי שאישר את הכתובת, וכן בשיחת הבהרה בעל פה שנערכה ביום 30.1.2022 אצל נציב קבילות הציבור למקצועות רפואיים.

אף אחת מן הפניות לא נענו, כאשר הנקבל הכחיש למעשה קבלת פניות כלשהן, ואף טען שאינו זוכר שיחות טלפון או פגישות עם הרופאות והרופאים שטיפלו בתלונות, למעט הפניה האחרונה אליו. בשיחה ומייל של האחראית לבירור תלונות על רופאי שיניים, עליהם הגיב אחרי חמישה חדשים, במייל קצר שנשלח מכתובת המייל אליו נשלחו אליו המיילים של משרד הבריאות, ובו אין התייחסות לגופן של תלונות אלא רק ציון העובדה כי בגלל אחסון לקוי אבד כל המידע והתיקיות של המטופלים.

הוועדה, שהעדויות מטעם הקובל היו אמינות עליה, לא שוכנעה מגירסתו של הנקבל ועדותו, שהיתה חמקמקה ומלאת סתירות, ולא האמינה שלא היה מודע לפניות הרבות אליו של משרד הבריאות ושלא קיבל את הפניות השונות באמצעי הקשר השונים כפי שפורטו בהחלטתנו מיום 2.7.2023.

בנוגע לאי מסירה של מידע מרשומה רפואית למטופלת אחת שבקשה זאת - אף שהיו מספר מטופלים שהלינו על כך שבקשו תיעוד רפואי ולא קבלו, כללה הקובלנה רק תלונה של מטופלת אחת, לגביה הציג הנקבל שלוש, או למעשה ארבע גירסאות לעניין מסירת הרשומה למתלוננת או למאן שהוא מכוחה, שאף אחת מהן לא הוכחה, בעוד בא כוחה של המטופלת טען שלא קיבל דבר. בנוגע לאי שמירה על רשומות רפואיות-

ד"ר יונס מעולם לא הציג ראיה כלשהי על שמירת הרשומות של מטופליו לאחר סגירת המרפאה, לא בדרך של אחסון במחסן של חברו/שכנו ולא בכל מקום אחר. כך גם לא הובאה ראיה כלשהי על נזק לרשומות עקב הצפה במחסן, שזו הסיבה לטענתו על אי המצאות של שריד כלשהו לרשומות הרפואיות, שעליו לשמור 7 שנים.

3. ביום 6.9.2023 שמעה הוועדה את טיעוני הצדדים לעניין אמצעי המשמעת המתאים בנסיבות מקרה זה.

עו"ד תומר דגני חנית, ב"כ הקובל, הדגיש את החומרה שבהחלטת הוועדה בעניין האחריות, וציין כי כפי שעולה ממנה, אין מקום לתת אמון בדברי ד"ר יונס, דבר העומד בסתירה למצופה מרופאי שיניים ומטפלים אחרים במקצועות הרפואיים, שבלי אימון בהם אין תוחלת למקצוע. לטענתו הנקבל לא לקח אחריות על מעשיו, טוען ומאמין שלא טעה בכלום, למעט הטעות הכלכלית שבקיום המרפאה, לא הפנים את מעשיו, ומטיל אחריות רק על אחרים, בין אם מדובר בעובדי משרד הבריאות ובין בחברו שאצלו אפסן

את הרשומות הרפואיות, וכמו שזלזל במשרד הבריאות, הנקבל זלזל גם בהליך בפני ועדת המשמעת. לטענת ב"כ הקובל יש ללמוד ממקרה של ד"ר פואד פדילה (החלטה 17-18) שבו הותלה רישיונו לשלשה חדשים בנסיבות קלות יותר, בגין מקרה אחד שבו התעלם רופא השיניים מפניות משרד הבריאות להעברת רשומה רפואית, ועקב חוסר שיתוף הפעולה לא ניתן היה לבדוק את התלונה נגדו, אך הוא הביע חרטה בהליך המשמעת, הודה וחסך בזמן שיפוטי, בנוסף לסיבות האישיות המקלות שלו. לטענת עו"ד דגני, ולאור התופעה הנפוצה והחמורה של אי הענות לפניות משרד הבריאות לברור תלונות נגד רופאים, יש להחמיר בדינם, כפי שקבע כב' השופט סטשנב בהחלטתו בתיק זה, ועל כן אמצעי המשמעת המתאים הוא התליית רישיונו של הנקבל לשנה.

עו"ד ד"ר דוראר סאפורי, הודיע בתחילת הדיון כי ייטענו מטעם הנקבל רק טיעונים משפטיים, אך בהמשך ביקש הנקבל לומר את דבריו (לעיתים תוך כדי ובמקביל לטיעוני בא כוחו), והוועדה איפשרה זאת.

עו"ד ספורי טען, כי מעולם לא הוכח שנמסר לנקבל מכתב, אף שהוועדה כדבריו קבעה כי נמסרו כאלה, הוועדה לא פרטה בהחלטתה הקודמת איזה מיילים התקבלו אצל הנקבל, ולטענתו הוא לא הורשע בהתנהגות שאינה הולמת רופא על כלל פניות משרד הבריאות. הנקבל לא הכחיש את נושא אי השמירה על רשומות רפואיות אך היה בעניין זה גורם שלא בשליטתו, כוח על. הוא לא קבל ומעל בכספים ולכן אין מקרהו דומה לעניין פדילה, כל מטופליו קבלו את רשומותיהם הרפואיות למעט השמונה נשוא הקובלנה. לטענתו אין בהתנהגותו של הנקבל משום פגיעה באינטרס הציבור, מדובר בהתנהגות אתית, מעולם לא היו נגדו תלונות ומעולם לא הוכחה רשלנות בהתנהגותו. מדובר בבן בכור, נשוי ואב לשני ילדים שאחד מהם אך זה נולד, הוא הוסמך כרופא שיניים בשנת 2007 ופתח מרפאה שפעלה עד 2018, אך עקב הסתבכות כלכלית סגר אותה, וכיום הוא עובד כפרילנסר עם מרפאות גדולות, והתליית רישיונו יביא לאובדן מקומות עבודה ונזקים כבדים ואף פתח לתביעות של מטופלים ורופאים שיש לו התחייבויות כלפיהם. לטענתו אמצעי המשמעת המתאים בעניינו של הנקבל צריך להיות המינימלי, פחות מזה של ד"ר פדילה.

הנקבל הוסיף וחזר על חלק מדבריו בא כוחו גם תוך כדי דבריו האחרון. לטענתו ליווה את מטופליו עם סגירת המרפאה כשעברו להמשך טיפול אצל אחרים, ולטענתו – לשאלת חבר הוועדה – ענה כי קבל הדפסות ממכון צילום אולם לא ניסה לשחזר אותם, אלא הפנה את מטופליו לקבל קבצים ממכון הצילום בעצמם. הנקבל הביע את צערו, ביקש מחילה וסליחה, והודה כי היה צריך לשמור טוב יותר על הרשומות, אך לא עשה כן כי עבר משבר.

4. בהתייחסו לשיקולים בהליכים משמעתיים, קבע בית המשפט העליון בע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות (פ"ד נט(6) 357), כי השיקול המרכזי הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, ומפני אינטרס זה נסוגות הנסיבות האישיות של הרופא, כדברי השופטת חיות (כתוארה דאז) בעמ' 362:

"השיקול המרכזי בהליכים המשמעתיים שבנידון הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים....לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברין המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל....."

וכדברי השופטת פרוקצ'יה באותו עניין – "ניקיון כפיו של העוסק ברפואה וטוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחי גם לקיומה של רמה רפואית-מקצועית ראויה המקרינה במישרין על שלום האדם ועל חיי אדם".

ויחד עם זאת, כדברי הנשיא ברק בע"א 50/91 אדגר סבין נ. שר הבריאות (פ"ד מז(1)), בצד האינטרס הציבורי, שהוא השיקול העיקרי בדין המשמעת "יש מקום להביא בחשבון גם את נסיבותיו האישיות המיוחדות של הרופא, אשר עומד לדין משמעת..."

5. התנהגותו של הנקבל נשוא הקובלנה, כפי שפרטנו באריכות בהחלטתנו בעניין האחריות בשל הכחשותיו הגורפות והעקביות של הנקבל, מבטאת באופן מובהק את הפגיעה באינטרס הציבור.

הכשלת פעולתה של מערכת הבקרה הציבורית המקצועית בשל חוסר שיתוף פעולה עם הגוף האחראי לשמירת הרמה המקצועית והאתית של רופאי השיניים על ידי מניעת האפשרות לביצוע בקרה, מהווה פגיעה חמורה באינטרס הציבורי. היא פוגעת באמון של המטופלים במערכת שמוצאת את עצמה חסרת אונים מול תלונות על טיב הטיפול ויחס רופא השיניים, היא פוגעת בכבודו של מקצוע רפואת השיניים, היא פוגעת באמון הציבור ברופאי השיניים, היא פוגעת ברמה המקצועית הראויה אף בכך שנמנע טיפול עתידי מתקן בהעדר מידע רפואי על טיפולי העבר.

התנהגותו של ד"ר יונס בקשר לאירועים נשוא הקובלנה, כפי שבאה לידי ביטוי בהליך, הנסיונות להתחמק ולהסתיר מידע, הזכרון המתעתע, ההכחשות, הסתירות, שינויי הגירסה, כל אלה מצביעים על זלזול במטופליו ועל זלזול במערכת הבקרה המקצועית. אף שניתנו לנקבל הזדמנויות רבות לתקן את התנהגותו במהלך הבדיקה על ידי משרד הבריאות, ואף שיכול היה להציג הן באותו שלב והן אגב הדיון בפניו, ראיות על מסירת רשומה רפואית למטופלת כפי שטען, ועל אחסון הרשומות הרפואיות, על ההצפה במקום ועל הנזק שנגרם להן, הוא לא עשה כן. תחת זאת, מצא לנכון להעביר בקורת מופרכת על מספרן המועט לטעמו של שיחות הטלפון אליו שיזם משרד הבריאות, כאשר את השיחות שנעשו הוא טען שאינו זוכר.

התרשמו שהנקבל לא הפנים את הפגמים בהתנהגותו, ואף בדיון האחרון שבו נשמעו טענות לעניין אמצעי המשמעת לאחר הדברים החמורים שקבעה הוועדה בהחלטתה בנושא האחריות, הודה הנקבל למעשה רק בכך שטעה שלא שמר טוב יותר על הרשומות. זאת ותו לא.

6. למען הסדר הטוב נבהיר, כפי שצינו בהחלטתנו הקודמת, אין עניינה של הקובלנה רשלנות רפואית של הנקבל או טענות אחרות כלפי הטיפול גופו (או העדר הטיפול), אבחון לקוי, נזקים שנגרמו ושאר תלונות שהפנו המתלוננים, ביניהן גם אי החזרת תשלומים ששולמו מראש עבור טיפולים שלא הושלמו; אלה - אף שנטענו על ידי המטופלים בתלונות שהוגשו מטעמם - לא נבדקו ולא יכלו להבדק בשל אי העברת רשומות רפואיות למשרד הבריאות, ואף שעל פניהן מן הראוי היה שיבדקו.

בזה דומה עניינו של הנקבל למקרה של ד"ר פואד פדילה לעיל, שהקובלנה נגדו הוגשה, כפי שעולה מדין וחשבון הוועדה, בשל אי העברת התיחסות או רשומה רפואית (ראו הסיפא לסעיף 1 בדין וחשבון בעניינו) ולא בשל קבלת תשלום מראש ואי סיום טיפול, אף שהוועדה ציינה שהיא רואה זאת בחומרה. וועדה זו אינה מתייחסת לגופן של הטענות נגד הנקבל והעולות מהמסמכים שבפניו, אף שגם כאן הועלו בין היתר טענות על תשלום ששולם מראש עבור טיפול שלא הושלם, כיוון שטענות לגופו של הטיפול כאמור לעיל לא היו חלק מן הקובלנה. בדיקתן, כאמור, סוכלה עקב אי המצאת רשומות רפואיות,

כבמקרהו של ד"ר פדילה.

בשאר ההיבטים שונה מקרהו של הנקבל מזה של ד"ר פדילה, כשאצל האחרון מדובר בארוע אחד של אי המצאת רשומה רפואית של מטופלת אחת, בהודאה מיידית בהליך המשמעת, בלקיחת אחריות והבעת חרטה, שיתוף פעולה, ונסיבות מקילות בהן מצבו הבריאותי בעטיו הפסיק לעבוד במקצוע מספר שנים. שונה מקרהו של הנקבל, בו מדובר באי שיתוף פעולה ואי הענות להמצאת רשומות רפואיות לגבי מספר מטופלים, ואף אובדן רשומות רפואיות, אי לקיחת אחריות ואי הפנמה של הפגמים בהם לקתה התנהגותו, הכל כמפורט לעיל ובהחלטתנו מיום 2.7.2023.

7. אנו לוקחים בחשבון כי הנקבל, שפתח את הקליניקה שלו מיד עם קבלת הרישיון לעסוק ברפואת שיניים, כשל כדבריו בניהול העסק, ונאלץ לסגור את המרפאה אחרי כעשר שנות פעילות, וכיום הוא עובד כפרילנסר במספר מרפאות, והוא אב לשני ילדים, הצעיר מביניהם נולד אך לפני כחודש. אין ספק כי הפסקת עיסוקו, אף לתקופה מוגבלת, תקשה עליו. אולם התנהגותו של ד"ר יונס, ואחריותו לביצוע העבירות המשמעות מחייבות הטלת אמצעי משמעת משמעותי, שייענה על הצורך בהרתעה כללית לביצוע עבירות משמעת שכמותן עבר, ובוודאי שאין להסתפק באמצעי משמעת שאינו התליה, ואף אין להסתפק בתקופת התליה דומה לזו שהוטלה במקרהו של ד"ר פדילה, הפחות בהרבה בחומרתו.

8. בנסיבות המקרה ולאחר שקילת כל השיקולים, אנו ממליצים בפני כב' השר להתלות את רישיונו של ד"ר יונס לעסוק ברפואת שיניים לתקופה של תשעה חודשים.

ד"ר סמיון בביץ' נציג הסתדרות רופאי השיניים	ד"ר לנה נטפוב - יו"ר נציגת המנהל הכללי	עיריית אלטשולר, עו"ד נציגת היועצת המשפטית לממשלה
--	--	--